

Chorvátsko zažilo ekonomický rast naposledy v roku 2008, nezamestnanosť sa blíži k 20% a dlh prudko stúpa.

Nedobro došli. Desiatok sa vracia. Malý dom na priveľa bankárov.

Chorvátsko niekedy vnímame len ako jeden veľký prímorský rezort. No aj najnovšieho člena EÚ sa týkajú také nedovolenkové témy, ako ekonomická kríza. Krajina zažila ekonomický rast naposledy v roku 2008, nezamestnanosť sa blíži k 20% a dlh prudko stúpa. Od roku 2008 narástol z 30% na 55% HDP. Tohtoročný deficit má dosiahnuť 3,5%, no budúcoročný až 5,5%. Chorvátsko si v roku 2014

bude potrebovať požičať zhruba 5,7 miliardy eur, čo je asi osmina jeho ekonomiky. Vzhľadom k zhoršujúcej sa fiškálnej situácii panujú oprávnené obavy, že požadované výnosy budú nad silu Chorvátov a krajina požiada MMF o záchranu.

Médiami skôr hýbalo najnovšie kolo obviňovania Nemcov, že málo spotrebúvajú a veľa exportujú do krajín PIIGS. Okrem toho, že to ani nie je faktická pravda (Nemecko má zatiaľ za rok 2013 negatívnu obchodnú bilanciu s eurozónou) je celá argumentácia postavená na hlavu. Nemecká ekonomická výkonnosť je pre eurozónu liekom, nie problémom. Krajiny PIIGS tlačí k zemi neschopnosť ich politikov pripraviť priaznivé ekonomické prostredie pre firmy, nie nemecký export.

Nemecko je lídrom v obnoviteľných zdrojoch, no za vrtule a panely platia Nemci daň vo výške 20 mld. eur ročne.

Ale ani v Nemecku nie je všetko ružové. Únia tlačí na Berlín, aby zrušil výnimky pre veľké podniky z doplatkov na zelenú energiu. Nemecko je lídrom v obnoviteľných zdrojoch energie, no za vrtule a panely platia obyvatelia tvrdú daň v podobe 20 miliárd eur ročne na dotáciách. Veľké firmy si vylobovali výnimky a náklady sa tak preniesli na malé firmy a domácnosti. Koniec výnimky môže obyvateľom znížiť účty za elektrinu, no podľa pesimistických scenárov môže znamenať stratu až milión pracovných miest. V kombinácii s rastúcim domácim aj vonkajším tlakom na zavedenie univerzálnej minimálnej mzdy sa tak začína zmrákať nad poslednou baštou nízkej nezamestnanosti v Európe.

V Grécku zjemnili odhady budúcoročnej diery v rozpočte na 0,5 - 1,2 miliardy eur. Vláda si je istá, že ju dokáže dáko pokryť aj bez ďalšej pomoci. Obyvatelia si zatiaľ po dlhšej prestávke zopakovali generálny štrajk. Nahneval ich najmä zámer vlády nahradiť provizórnu daň z nehnuteľností za trvalú. Tá zasiahne dokonca aj farmárov, ktorým sa historicky darilo takejto dani vyhýbať.

Verejné pokladnice sú ako deravé vedrá a vlády sa neustále snažia zvyšovať prítok vody dúfajúc, že nejaká voda v tých vedrách ostane. Medzinárodný menový fond dal kredit už predtým vyslovenému nápadu – jednorazovej dani z majetku (vo vládných dokumentoch sa jej väčšinou hovorí daň z bohatstva, aby to malo ten správny sociálny náboj). Podľa MMF by stačila jednorazová 10% daň na majetok obyvateľov, aby sa vyriešili problémy politikov a bánk. Výrok o trvalosti dočasných vládných opatrení určite všetci poznáte.

ECB preberá funkciu dozoru nad finančným trhom a bude prijímať 1000 nových úradníkov.

Nástupcom Barossa by mohol byť doterajší šéf Parlamentu Martin Schulz.

Švédcom Brusel naordinoval vlnu 42% nových švédskych zákonov.

To o deravých vedrách nebola len prázdna metafora. Napríklad taký rozpočet EÚ. Európsky dvor audítorov už 19. rok po sebe našiel v európskom rozpočte použitie peňazí v rozpore s pravidlami. V roku 2012 to bolo v hodnote asi 6 miliárd eur. Europoslanec Inge Gräßle navyše obvinil Komisiu, že tlačí na audítorov, aby neprijemné zistenia zjemňovali. Vynechali tak vraj až polovicu chýb zistených pri použití štrukturálnych fondov.

Alebo nová budova ECB. V minulom čísle sme vás informovali, ako stavba s plánovaným rozpočtom 500 miliónov eur postupne zdražela na 800, 1000 a najnovšie 1200 miliónov eur. Ona je však nielen extrémne drahá (za tie peniaze by si mohli prenajať kancelárie v Bratislave na viac ako 150 rokov), ale aj príliš malá! ECB totiž preberá funkciu dozoru nad finančným trhom a bude prijímať 1000 nových úradníkov. Tí sa do novej budovy nezmestia, takže ECB bude potrebovať ďalšie priestory.

Banky sú starosť celej Európy. Napriek obrovskému množstvu peňazí, ktoré od ECB dostali, požičiavajú firmám oveľa menej ako pred krízou. Dôvodov je viacero. Okrem toho, že podnikatelia sa v stále viac členských štátoch stávajú lovnou zverou a podnikanie rizikovým životným štýlom, dôvodom sú aj nové pravidlá kapitálovej primeranosti pre banky. Tie musia držať viac kvalitného kapitálu, a zhodou okolností za kvalitný kapitál regulátor považuje najmä štátne dlhopisy. Banky tak stále viac nakupujú dlhopisy a menej dávajú firmám na ich projekty.

U nás zúria voľby do VÚC, v Európe sa bude voliť nový prezident Komisie. Nebojte sa, sobotný obed vám to nepokazí, najdôležitejšiu pozíciu v EÚ nevolia občania, ale europoslanci. Barroso balí presne o rok kufre a už sa špekuluje o nástupcoch. Oficiálny kandidát je šéf Parlamentu Martin Schulz (známy aj Slovákom), ďalší neoficiálni kandidáti sú šéf gréckej radikálnej lavice SYRIZA Alexis Tsipras, či najnovšie Enda Kenny, údajný favorit Britov.

Kolko zákonov tvorí náš parlament a kolko nám naordinuje Brusel? Dá trocha práce spočítať to. Švédcom sa chcelo a tak vyrátali, že v roku 2012 prišlo z Bruselu 42% nových švédskych zákonov.

Viete ako vyzerá kapitalizmus po bruselsky? Nejako takto. Vaša firma je oveľa lepšia ako konkurencia, za čo vás tá konkurencia zažaluje. Komisia vás nechá potrestať samého seba. Následne sa spýta tých konkurentov, či si myslia, že ste sa potrestali dostatočne.

Veselé, minimálne ako zvyšok vášho týždňa!

Martin Vlachynský
7.11.2013